

Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi

The Journal of International Social Research

Cilt: 9 Sayı: 44 Volume: 9 Issue: 44

Haziran 2016 June 2016

www.sosyalarastirmalar.com Issn: 1307-9581

İLKÖĞRETİM VE ORTAÖĞRETİM ÖĞRENCİLERİNİN FACEBOOK KULLANIMINDA DİJİTAL KİMLİKLERİNİN İNCELENMESİ ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA INVESTIGATION OF HOW SECONDARY AND HIGH SCHOOL STUDENTS CONSTRUCT THEIR DIGITAL PROFILES ON FACEBOOK

Hatice DURAK*

Öz

Bu çalışma çerçevesinde ilköğretim ve ortaöğretim öğrencilerinin sosyal medya ortamlarından Facebook'u kullanım durumunu ve dijital kimliklerini nasıl oluşturduklarının incelenmesi amaçlanmıştır. Çalışma grubunu 2014-2015 eğitim-öğretim yılında ilköğretim 5., 6., 7., 8. ve ortaöğretim 9., 10, 11, 12. sınıfa devam eden farklı illerden toplam 353 öğrenci oluşturduğu bu çalışmada ilişkisel tarama yöntemi kullanılmıştır. Çalışmada katılımcıların kişisel bilgilerini, bilişim teknolojileri sahipliğini, kullanım durumunu belirlemek için araştırmacılar tarafından geliştirilen "Kişisel Bilgi Formu" ve öğrencilerin Facebook'u hangi amaçlarla kullandıklarını, ortamdaki faaliyetlerini, Facebook'ta dijital kimliklerini oluştururken profillerini nasıl yapılandırdıklarını araştırmak için araştırmacılar tarafından geliştirilen "Facebook Kullanımında Dijital Kimlik Anketi" kullanılmıştır. Verilerin analizinde frekans ve yüzdelere hesaplanmış ki-kare testi kullanılmıştır. Araştırmanın sonuçlarına göre katılımcıların yaklaşık dörtte üçünün İnternet'e erişimi olduğu görülmüştür. Facebook hesabı bulunan katılımcıların dörtte birinin facebook hesabı olmasına rağmen aktif kullanmadığı; katılımcıların yaklaşık yarısının ise her gün aktif şekilde facebook kullandığı sonucuna ulaşılmıştır. Öğrencilerin çoğunluğu facebook kullanımını yine facebook gibi sosyal medya ortamlarından öğrenmektedir. Katılımcılar facebook paylaşımlarını görecekle ve paylaşımlarına yorum yapacak kişilerin sadece arkadaşları olmasını facebookta paylaştıkları fotoğrafları en yüksek oranla herkese açmayı tercih ettikleri görülmüştür. Öğrencilerinin facebook bağlamında dijital kimlik sunumlarının facebook kullanım sıklığı arasında anlamlı düzeyde bir farklılık görülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Sosyal medya kullanımı, dijital kimlik, Facebook, K12.

Abstract

This study aimed to investigate how primary and secondary school students construct their digital profiles on Facebook. Study participants consisted of 353 5th-12th grade students attending school during the 2014-2015 academic year. The study instrument developed by the researchers consisted of (a) "Personal Information Form" to gather data about students' demographics, technology ownership, and technology usage, and (b) "Digital Identity Creation on Facebook Form" in order to investigate to what purposes they use Facebook, how they create their Facebook profiles, and which privacy features of Facebook they consider while creating their digital profiles. Frequencies and percentages were used to summarize the data and chi-square test was conducted to examine whether there is a significant difference among participants based on their demographic information. Out of 349 participants, 72.8% have Internet access at home. Of the students who have Facebook account, use Facebook actively every day, and learned how to use Facebook by themselves. Majority of students reported that only their Facebook friends can see their posts and leave a comment on their posts, therefore, everybody can see their photos. Finally, chi-square test concluded that there was a significant difference among participants based on the frequency of Facebook use.

Keywords: Using social media, digital identity, Facebook, K12.

Giriş

Günümüzde bilişim teknolojileri hızlı bir ivmeyle gelişerek sağlıktan, ekonomiye, eğitimden kültürel yaşama ve hatta kişiler arası ilişkilere kadar birçok alanda etkili olmuştur (Lim, & Nekmat, 2008; Potter, 2015). Sosyal medya ortamlarının etkili olduğu söz konusu bu alanlar içinde kişiler arası iletişim biçimlerine etkisi dikkat çekicidir. Sosyal çevre ile iletişimler çevredeki kişilerin kişilik özellikleri, ilgi alanları hakkında düşünülenler ile ilgilidir. Aynı şekilde, çevredeki kişilerin bireyi nasıl algıladığı da önemlidir ve sosyal medya ortamları kimliğe dair sunumları kolaylaştırdığı (Vanwysberghe, Boudry & Verdegem, 2011) için kişiler arası iletişimi etkilediği söylenebilir.

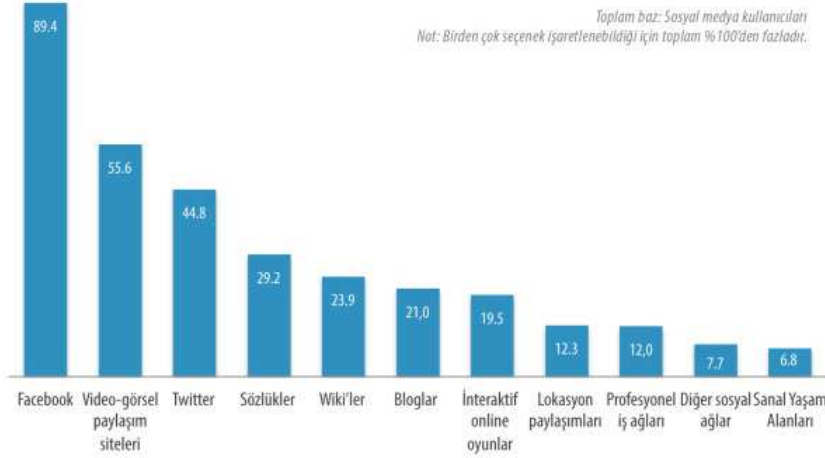
Öte yandan sosyal medya ortamlarının özellikle gençler için popülerliğinin her geçen gün artmasının (Ito vd., 2008; Lee, Chen, Li, & Lin, 2015) ardındaki önemli sebeplerden bireylerin kişiliklerini istediği ya da hayal ettiği şekilde yansıtabilme olanağıdır. Sosyal medya ortamları kişilerin iletişim biçimini farklı boyuta götürmektedir. Özellikle gençler sosyal medya ortamlarında oluşturdukları kimlikleri ile birçok konuda özgürce paylaşım yapmaktadır. Öyle ki sosyal medya ortamlarına giriş yapma ve paylaşımında bulunma günlük yaşamın doğal bir aktivitesi, bir parçası haline gelmiştir (Lee, Chen, Li, & Lin, 2015).

Türkiye'de Sosyal Medya Ortamlarının Kullanım Durumu

Sosyal medya ortamlarının dünyanın birçok yerinde özellikle gençler arasında yoğun bir kullanıcısı bulunmaktadır. Bu ortamların kişilerin geniş bir yelpazede bilgi edinmesine, evrensel bir kitleye ulaşmasına,

* Dr., Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi, Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Anabilim Dalı, e-Posta: hatyil05@gmail.com.tr

günlük yaşamlarının bir uzantısı olarak arkadaşlarına erişimine, diğer kişilere bireyin kendini tanıtmasına olanak sağlaması kullanıcı sayısının her geçen gün artmasını sağlamaktadır. Bu çalışma çerçevesinde sosyal medya dijital kimlik oluşturma durumu incelenirken Türkiye’de gençlerin sosyal medya kullanım durumları TÜİK, Gençlik ve Spor Bakanlığı, GlobalWebIndex, World Stats gibi çeşitli kuruluşlardan sağlanan istatistiksel veriler sunulacaktır.

Şekil 1. Sosyal Medya Araçlarının Kullanım Oranlarının Dağılımı
Kaynak: T.C. Gençlik ve Spor Bakanlığı (2013).Gençlik ve Sosyal Medya Araştırması.

Gençlik ve Spor Bakanlığı tarafından Temmuz-Eylül 2013 tarihleri arasında çevrim-içi anketlerle toplam 26 ilden 15-29 yaş arası 2057 kişi ile gerçekleştirilen araştırmaya göre Şekil 1’de sosyal medya kullanıcılarının en sık kullandığı ortam günlük kullanım sıklığı ve kayıtlı kullanıcı sayısı göstergelerine göre sunulmuştur. Şekil 1’e bakıldığında gençlerin en çok kullandığı sosyal medya ortamının Facebook (%89.4) olduğu görülmektedir. Türkiye’de 32.131.260 Facebook kullanıcısı bulunmaktadır (Internet World Stats, 2012). İkinci sırada Youtube ve Instagram (%57) kullanımını ele alan ‘görsel paylaşım siteleri’ yer almaktadır. Bu veriler doğrultusunda Türkiye’de sosyal medya kullanıcıları içinde Facebook kullanıcı sayısının önemli bir oranı temsil ettiği söylenebilir. Twitter 3. Sırada yer almaktadır. Twitter’ın kullanımı eğitim durumunun artmasıyla artmakta ve yükseköğretim mezunlarında, bekârlarda Ege ve Marmara Bölgesi’nde daha yüksek kullanıcı oranına sahiptir. Sosyal medya araçlarının kullanım amaçları Şekil 2’de sunulmuştur.

Sosyal Medya Uygulamaları	Sosyal Ortamlarda Video İzleme	Sosyal Ortamlarda Oyun Oynama	Sosyal Ortamlarda Araştırma
%24	%28	%22	%22

Şekil 2. Sosyal Medya Ortamlarında Kullanıcı Faaliyetleri

Kaynak: GlobalWebIndex (2015).GWI Social: GlobalWebIndex’s quarterly report on the latest trends in social networking (Q4 2014)

Şekil 2’de göre sosyal medya ortamları en çok video izleme amacıyla (%28) ile kullanılmaktadır. Bunu sosyal medya uygulamaları (%24) izlemektedir. TÜİK’e (2015) göre ise Türkiye’de İnternet kullanım amaçları arasında sosyal medya kullanımının yer almaktadır. Yine TÜİK’e (2015) göre 2014 yılında İnternet kullanıcılarının %78,8’i video izleme ve sosyal medya ortamlarına katılım amaçlı İnterneti kullanmıştır. T.C. Gençlik ve Spor Bakanlığı’nın (2013) yaptığı araştırmaya göre gençler %89 oranda sosyal medyada kişi listesi ve kurumlarındaki etkinlikleriyle ilgili paylaşımlarını takip etmekte, %88’i ise arkadaşlarının paylaştıklarına yorum yapmaktadır.

Dijital Kimlik

Dijital kimlik kavramı gelişen çevrim-içi teknolojilerle birlikte türeyen ve gelişen bir kavramdır (Williams, Fleming, Lundqvist, & Parslow, 2012). Dijital kimlik, kişinin spesifik olarak seçtiği yönlerine veya

bilinmek istenen yönleriyle oluşturduğu bir bütün olarak düşünülebilir (Vybiral, Smahel&Divinova, 2004). Özellikle sosyal medya ortamlarının kullanımının yaygınlaşmasıyla insanlar "daha erişilebilir" hale gelmiştir (Costa, &Torres, 2011). Sosyal medya ortamlarında bireyler fiziksel değil sadece sanal olarak bulunmakta ve temsilibir kimlik oluşturma süreçleri bu sanal ortamda gelişmektedir.

İnsanlar sosyal medya ortamlarında etkileşimleri için profillerini oluşturmak ve yönetmek durumundadır. Tüm bu profil oluşturma ve yönetimi sağlama gereksinimleri bireylerin özellikle bilgi ve gizlilik yönetimi açısından yeni bir takım becerileri kazanmasını gerektirir (Alexander, 2008). Bu açıdan dijital kimliğin günümüzün ve çağımızın önemli bir kavramı olduğu söylenebilir.

Çalışmanın Amacı

Önceki araştırmalarda yetişkinlerin dijital kimliklerini nasıl oluşturdukları, ailelerin çocukların sosyal medya kullanımında rolüne yer verilmiştir. Ancak, ilköğretim ve lise düzeyindeki bireylerin dijital kimliklerini nasıl oluşturdukları ve demografik özelliklerin dijital kimlik üzerinde etkili olup olmadığıalanyazındaki boşluklar arasındadır. Bu çalışmanın amacı ilköğretim ve ortaöğretim öğrencilerinin sosyal medya ortamlarından Facebook'u kullanım durumunu ve dijital kimliklerini nasıl oluşturduklarını incelemektir. Bu amaç doğrultusunda aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır:

1. Katılımcıların sosyal medya (facebook) kullanma durumu nasıldır?
2. Katılımcıların dijital kimliklerini belirleme durumu nasıldır?
3. Katılımcıların dijital kimlik sunumları ile "cinsiyet, yaş, sınıf düzeyi, anne eğitim düzeyi, baba eğitim düzeyi, yaşanan yerleşim birimi ve facebook kullanım sıklığı" şeklindeki değişkenler arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?
 - a. Katılımcıların dijital kimlik sunumları ile cinsiyet arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?
 - b. Katılımcıların dijital kimlik sunumları ile yaş arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?
 - c. Katılımcıların dijital kimlik sunumları ile sınıf (öğretim) düzeyi arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?
 - d. Katılımcıların dijital kimlik sunumları ile anne eğitim düzeyi arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?
 - e. Katılımcıların dijital kimlik sunumları ile baba eğitim düzeyi arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?
 - f. Katılımcıların dijital kimlik sunumları ile yaşanan yerleşim birimi arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?
 - g. Katılımcıların dijital kimlik sunumları ile facebook kullanım sıklığı arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?

Yöntem

Bu araştırmada ilişkiisel tarama modeli kullanılmıştır. Tarama modelleri, geçmişte veya şimdi var olan bir durumu var olduğu şekliyle betimlemeyi amaç edinen bir araştırma türüdür. Bu araştırmada araştırmaya konusu olan olay, birey ya da nesne, doğal koşulları çerçevesinde ve olduğugibi tanımlanmaya çalışılır(Büyüköztürk, 2009; Fraenkel&Wallen, 2006). İlişkiisel modeller iki veya daha çok sayıda değişken arasında birlikte değişim varlığını ve/veya derecesini belirlemeyi amaçlayan araştırmamodelleridir (Büyüköztürk, 2009). Araştırma demografik özelliklerin, facebook kullanım durumlarının ve dijital kimliklerin nasıl oluşturulduğunun belirlenmesi açısından tarama, sayısal çeşitli değişkenler arasındaki ilişkileri incelemesi açısından ilişkiiseldir.

Çalışma Grubu ve Özellikleri

Araştırmanın çalışma grubunu 2014-2015 eğitim-öğretim yılında Milli Eğitim Bakanlığına (MEB) bağlı ilköğretim 5., 6., 7., 8. ve ortaöğretim 9., 10, 11, 12. sınıfa devam eden Türkiye'deki 6 ilden toplam 353 öğrenci oluşturmaktadır. Çalışma grubunu oluşturan öğrencilerin devam ettiği okullar araştırmacıların ulaşabildiği okullardır. Çalışma grubunun %54.4(f=192) kadın ve %45.6'sı (f=161) erkektir. Katılımcıların %84.1'i ilköğretimde %15.9'u ortaöğretimde okumaktadır.

Veri Toplama Araçları

Bu araştırmada çalışma grubunun demografik özelliklerini belirlemek için "Kişisel Bilgi Formu" ve öğrencilerin Facebook'u hangi amaçlarla kullandıklarını, ortamdaki faaliyetlerini, Facebook'ta dijital kimliklerini oluştururken profillerini nasıl yapılandırdıklarını araştırmak için araştırmacılar tarafından geliştirilen "Facebook Kullanımında Dijital Kimlik Anketi" kullanılmıştır. Veri toplama araçları çalışma grubuna çevrim-içi uygulanmıştır.

Araştırmacılar tarafından geliştirilen kişisel bilgi formu ile katılımcıların, cinsiyet, anebabaeğitim durumu, aylık gelir, yaşanan yerleşim birimi ve bilişim teknolojileri kullanım durumu gibi bazı demografik özellikleriyle ilgili bilgi edinilmesi amaçlanmıştır. Katılımcıların dijital kimlik sunumlarını belirlemek amacıyla yine araştırmacılar tarafından geliştirilen "Facebook Kullanımında Dijital Kimlik Anketi" başlıklı 4 bölümden oluşan bir anket kullanılmıştır.

Araştırmanın geçerlik ve güvenilirlik çalışmaları çerçevesinde anketin faktör analizleri yapılmıştır. Veri toplama aracı araştırmacılar tarafından geliştirilmiştir. Veri toplama aracı dijital kimlik durumu olmak üzere 1 boyut ve 17 maddeden oluşmaktadır. Verilerin açımlayıcı faktör analizi için uygunluğu için Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) katsayısı ve Barlett Sphericity testi ele alınmıştır. KMO'nun .60'dan yüksek, Barlett testinin anlamlı çıkması verilerin faktör analizi için uygun olduğunu göstermektedir (Büyüköztürk, 2009). Ölçeğin geçerlik çalışmalarında öncelikli yapılan ölçme aracının uygulanması sonucu elde edilen verilerin örneklem grubuna uygunluğu 0.001 düzeyinde, KMO değeri .717, Barlett Testi anlamlılık değeri 0.000 olarak bulunmuştur. Bu verilerden hareketle verilerin faktör analizine uygun olduğu söylenebilir. Yapılan tek faktörlü faktör analizinde faktör sayısının 1 olarak belirlenmesi nedeniyle faktör yük değerleri arasında binişiklik problemi bulunmamaktadır. Tablo 2.1'e görüldüğü üzere "Component matrix" tablosunda maddeler faktör yük değerleri açısından incelendiğinde ve yük değerleri için .32 olarak kabul edildiğinde bir maddenin (1. Madde) bu kabul düzeyini karşılamadığı (.288 < .32) görülmektedir. Bu nedenle maddenin ölçek dışı bırakılmasına karar verilmiştir ve analiz tekrar yapılmıştır.

Tablo2.1. Component Matrix Faktör Yük Dağılımı

Maddeler	Bileşenler
	1
d12	,588
d5	,587
d2	,487
d11	,480
d15	,452
d7	,450
d13	,447
d17	,440
d10	,415
d8	,399
d3	,394
d4	,382
d14	,379
d6	,360
d16	,354
d9	,336

Bir madde analiz dışında bırakıldığında bir faktörün varyansı açıklama oranı %30,56 olduğu görülmüştür. Tek faktörlü desenlerde açıklanan varyansın %30 ve daha fazla olması yeterli görülebilir (Tavşancıl, 2005). Bu bağlamda tanımlanan bir faktörün toplam varyansa yaptığı katkının yeterli olduğu söylenebilir. Ölçeğin geneli için Cronbach Alpha güvenilirlik katsayısı 0.721 olarak hesaplanmıştır. Bu değer orta düzeyde olduğu söylenebilir.

2.3. Verilerin Çözümlemesi ve Yorumlanması

Veriler, araştırma problemlerine göre, frekans, yüzde, ki kare istatistiksel tekniklerinden yararlanılarak çözümlenmiştir. Verilerinin çözümlemelerinde .05 anlamlılık düzeyi tanımlanmıştır. Öğrenci görüşlerini sunarken öğrenciler Ö1, Ö2...Ö353 şeklinde kodlanmıştır. Katılımcılar anketleri yanıtlarken bazı maddelerde herhangi bir seçim yapmamışlardır. Bu yüzden bazı analizlerde kayıp veriler söz konusu olmuştur. Bu durum nedeniyle kayıp verilerin olduğu analizlerle ilgili tabloların toplam satırındaki sayılarda farklılıklar oluşmuştur.

Bulgular

Bulgular, araştırma sorularını sırayla yanıtlanacak şekilde sunulmuştur.

3.1. İlköğretim ve Ortaöğretim Öğrencilerinin Facebook Kullanma Durumları

Araştırmanın birinci alt problemi "Katılımcıların sosyal medya (facebook) kullanma durumu nasıldır?" şeklinde belirlenmiştir. Bu alt probleme ait veriler Tablo3.1'de sunulmuştur.

Tablo 3.1. Katılımcıların Facebook Kullanım Durumuna İlişkin Değerlerin Dağılımı

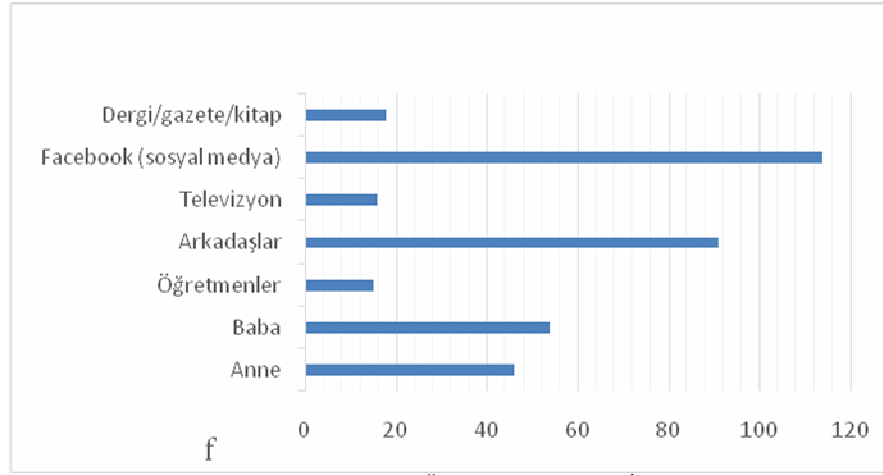
Değişkenler	Seçenekler	f	%
Evde İnternet bağlantınız var mı?	Var	254	72.8
	Yok	95	27.2
Facebook'a giriş yapmak için hangi aracı kullanıyorsunuz?	Masaüstü bilgisayar/laptop	250	71.6
	Akıllı telefon	172	49.3
	Tablet/ipad	142	40.7
Facebook'a bağlanma sıklığınız nedir?	Aktif kullanmıyorum	89	%25.5
	Gün boyunca (sürekli)	34	%9.7
	Günde birkaç kez	71	%20.3
	Günde bir kez	46	%13.2
	Haftada birkaç kez	52	%14.9
	Haftada bir kez	20	%5.7
	Ayda birkaç kez	22	%6.3

Değişkenler	Seçenekler	f	%
	Ayda bir kez	15	%4,3

Tablo 3.1'egöre katılımcıların İnternet'e erişimi olanların oranı % 72,8'dir. Facebook'a giriş yapmak için en çok masa üstü ve dizüstü bilgisayar kullanan katılımcıların facebook kullanma sıklıklarına bakıldığında %25,5'inin hesabı olmasına rağmen aktif kullanmadığı görülmüştür. Günde birkaç kez facebook'a bağlandığını belirten katımcı oranı ise %20,3'tür. Katılımcıların yaklaşık yarısının her gün aktif şekilde facebook kullanması dikkat çekici bir nokta olarak vurgulanabilir.

3.2. İlköğretim ve Ortaöğretim Öğrencilerinin Dijital Kimlik Belirleme Durumu

Araştırmanın ikinci alt problemi "Katılımcıların dijital kimliklerini belirleme durumu nasıldır?" şeklinde belirlenmiştir. Bu alt probleme ilişkin bulgular frekans veyüzdeler hesaplanarak Şekil 4'de sunulmuştur.

Şekil 4. Katılımcıların Facebook Kullanımını Öğrenme Durumuna İlişkin Değerlerin Dağılımı

* Katılımcılar birden fazla seçenek seçebilmiştir.

Şekil 4'e göre katılımcılardan % 32,2'sinin facebook kullanımını yine facebook gibi sosyal medya ortamlarından öğrendiği görülmüştür. Sonra sırayla arkadaşlardan, babadan ve anneden öğrenmeyi seçmiştir.

Tablo 3.2. Katılımcıların Facebook Kullanım Durumu

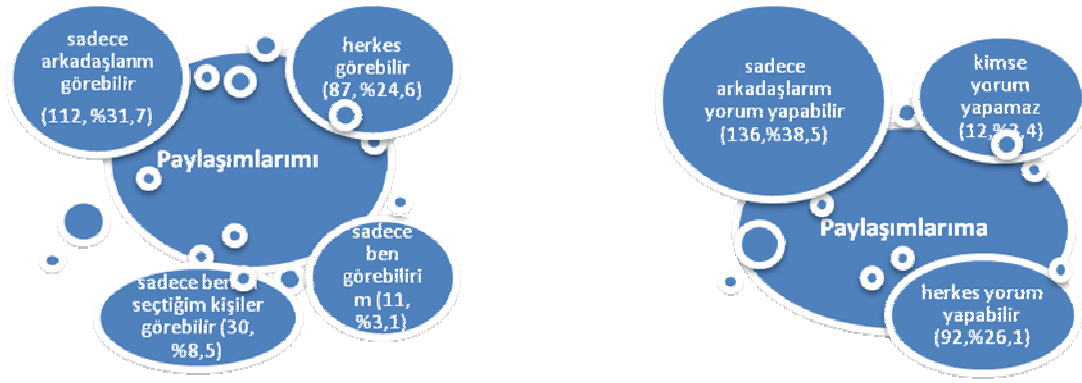
Maddeler	Evet		Hayır	
	f	%	f	%
Facebook bildirimlerini e-posta ile alıyorum	144	59,8	97	40,2
Hangi konularda bildirim alabileceğimi seçiyorum	189	78,4	52	21,6

Tablo 3.2'ye göre katılımcılardan % 59,8'inin bildirimleri e-posta ile aldığı ve %78,4'ünün de hangi konularda bildirim alacağını seçtiği görülmüştür. Tablo 3.3'de katılımcıların facebookta dijital kimliklerini belirleme durumlarına ilişkin değerlerin dağılımları sunulmuştur.

Tablo 3.3. Katılımcıların Dijital Kimliklerini Belirleme Durumuna İlişkin Değerlerin Dağılımı

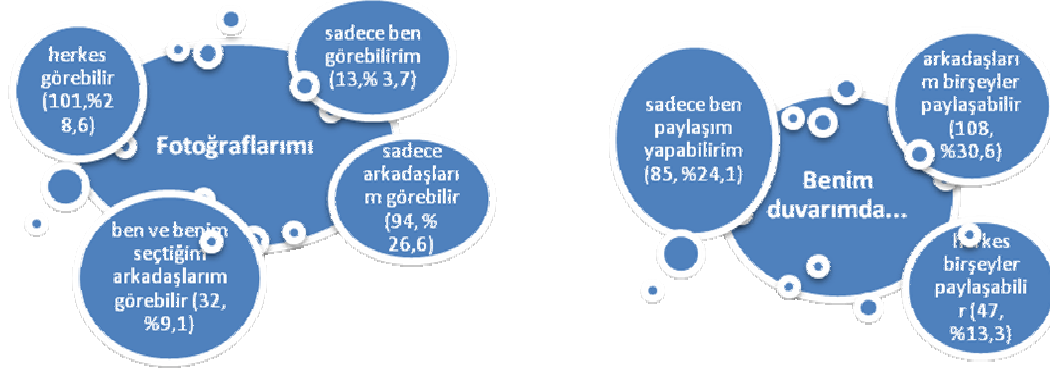
Maddeler	Evet		Hayır	
	f	%	f	%
Facebook hesabımı oluştururken ve facebook kullanırken...				
kendi ismimi kullanıyorum	228	94,6	13	5,4
"yaşadığım şehir" olarak yaşadığım şehri seçtim	231	95,9	10	4,1
memleketim olarak doğduğum şehri yazdım	198	82,2	43	17,8
kendi doğum tarihimi kullandım	124	51,5	117	48,5
gerçek hayattaki aile üyelerim sosyal medya profilimde de aile üyelerim kısmında ekli	179	74,3	62	25,7
yakın arkadaşlarımı aile üyesi olarak ekledim	106	44	135	56
eğitim bilgilerimi doğru olarak giriyorum	191	79,3	50	20,7
sosyal medyada meslek olarak ilerde olmak istediğim mesleği seçtim.	134	55,6	107	44,4
hangi durumlarda nereye ve nasıl şikayet etmem gerektiğini biliyorum	206	85,5	35	14,5
hangi koşulları kabul ederek sosyal medyayı kullandığımı biliyorum	214	88,8	27	11,2
facebook arkadaşlarımdan hepsini gerçek hayatta da tanıyorum	204	84,6	37	15,4
aile üyelerim facebook arkadaşlarımda	194	80,5	47	19,5
akrabalarımfacebook arkadaşlarımda	208	86,3	33	13,7
sosyal medyada beni herkes bulabilir	143	59,3	98	40,7
sosyal medyada sadece ben arkadaşlık isteği gönderebilirim	92	38,2	149	61,8
başka birisi benim duvarımda paylaşım yapmak istediğinde önce benim izin vermem gerekiyor.	187	77,6	54	22,4
paylaşımalarıma konum bilgisi ekliyorum	149	61,8	92	38,2

Tablo 3.3'te görüldüğü üzere katılımcılarınfacebook hesabını oluştururken ve facebook kullanırken Facebook dijital kimlik sunumundaçoğunlukla kendi gerçek kimliklerini yansıttıkları görülmektedir.

Şekil 5. Katılımcıların Facebook Paylaşımını

Şekil 5'e göre katılımcılar facebook paylaşım larını sadece arkadaş larının görmesini istemektedirler (f=112, %31,7). Katılımcılar paylaşım larını en düşük oranda ise sadece kendileri görecek şekilde ayarlamaktadırlar (f=11, %3,1). Öğrenciler paylaşım larına yorum yapacak kişileri de yine arkadaş larının olmasını istemektedirler. "Paylaşım larıma sadece arkadaş larım yorum yapabilir" diyen katılımcılar %38,5'i oluşturmaktadır. Katılımcıların %3,4'ü ise paylaşım larına kimsenin yorum yapmasını istememektedir.

Şekil 6. Katılımcıların Facebook Kullanımı

Şekil 6'ya göre katılımcılar facebookta paylaştıkları fotoğrafları en yüksek oranla herkese açtıkları görülmektedirler (f=101, %28,6). İkinci sırada fotoğraflarımı sadece arkadaş larım görebilir seçeneği yer almaktadır (f=94, %26,6). Öğrenciler duvarlarında ise en yüksek oranla arkadaş larının birşeyler paylaşabileceğini söylemektedir (f=108, %30,6). Buradan hareketle katılımcılar fotoğraflarının gizliliğini paylaşım yapma konusundan daha geride tuttuğu söylenebilir.

Şekil 7. Katılımcıların Facebook Grupları Kullanımı

Şekil 7'ye göre katılımcılar facebookta gruplara katılma nedenleri arasında en yüksek orana sahip olan neden ilgi duyduğu alanların olmasıdır (f=119, %49,6). Benzer şekilde ikinci sırada "ilgi alanlarımla ilgili gelişmeleri takip ediyorum" (92, %38,3) seçeneği yer almaktadır. Bu bulgulardan yola çıkılarak facebook

gruplarının en önemli kullanım amacının ilgi alanlarını takip etme olduğu söylenebilir. Facebook kullanımında gizlilikle ilgili ayarlara ilişkin bazı öğrenci görüşleri şu şekildedir:

- Gizlilik ayarlarını kullanıyorum çünkü....
 - İnsanın özeli olması lazım -Ö12
 - Paylaştığım durumları herkes görmememeli- Ö18
 - Bilgilerim gizli kalsın istiyorum- Ö22
 - Sapıklar çok olduğundan fotoğraflarıma abuk subuk yorumlar yapıyorlar. bende gizliyorum öyle yani- Ö31
 - Bazı kişilerin profilimi görmesini istemiyorum-Ö21
 - Çalınmasın diye- Ö33
 - Bilgiler bana ait olduğu için kullanmam gerekiyor - Ö41
 - Bazı şeyleri herkesin görmesini istemiyorum beni dikizliyorlar hissediyorum - Ö45
 - Bilgilerimin herkes tarafından bilinmesini istemiyorum. Facenin daha güvenli olmasını sağlar Ö51
 - Hesabımın güvenliğini sağlıyorum. Hesabımın çalınmasından korkuyorum- Ö98
 - Tanımadığım insanlarla konuşmuyorum ve güvenmiyorum-Ö101
 - Paylaştığım uzantıları ve haberleri bazı kişilerin görmesini istemiyorum-Ö103
 - Tanımadığım kişilerin benim paylaşımlarımı kötüye kullanmalarını istemiyorum- Ö178
 - Herkesin beni tanmasını istemem ayrıca rahatsız edilmekte istemem.-Ö154
 - Tanımadığım kişilerin benim fotoğraflarımı görmesini istemiyorum, tanımadığım kişiler bana arkadaşlık isteği yolluyor- Ö170
 - Bazılarını engelliyorum.Ve argo sözler kullanan kişileri şikayet ediyorum. Vb. şeyleri yapanları şikayet ediyorum. Ettiğim kişiler beni göremiyor- Ö188.
 - profil fotoğrafımın arkadaşlarımın dışında herkese açık olmasını istemem çünkü: tanımadığım kişilerin fotoğraflarımı görmesini istemem- Ö192

Katılımcılar facebookprofilime ulaşabilmesini engelleme gerekçeleri arasında sanal zorbalıktan korunmak, kişisel bilgilerin gizliliğini sağlamak, kişisel bilgilerinin ve paylaşımlarının kötüye kullanılmasını engellemek için gizlilik ayarlarını kullandıklarını belirtmişlerdir. Dijital kimliklerin oluşturulmasında ve değiştirilmesinde kullanıcılar diğer kullanıcılarca beğenilecek ve kabul görebilecekler şekilde dijital kimliklerini oluşturmaktadır (Jin, 2012; Özdemir, 2015).

3.3. İlköğretim ve Ortaöğretim Öğrencilerinin Dijital Kimlik Sunumları İle “Cinsiyet, Yaş, Sınıf Düzeyi, Anne Eğitim Düzeyi, Baba Eğitim Düzeyi, Yaşanılan Yerleşim Birimi ve Facebook Kullanım Sıklığı” Şeklindeki Değişkenler Arasındaki İlişki Durumu

Araştırmanın üçüncü alt problemi “Katılımcıların dijital kimlik sunumları ile “cinsiyet, yaş, sınıf düzeyi, anne eğitim düzeyi, baba eğitim düzeyi, yaşanılan yerleşim birimi ve facebook kullanım sıklığı” şeklindeki değişkenler arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?” şeklinde belirlenmiştir. Bu alt probleme ilişkin bulgular ki-kare değerleri hesaplanarak sunulmuştur.

3.3.1. Katılımcıların dijital kimlik sunumları ile cinsiyet arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?

Çalışma grubunda yer alan ilköğretim ve ortaöğretim öğrencilerinin cinsiyetleri ile dijital kimlik sunumları arasındaki ilişkiyi belirlemek için kare analiz kullanılmıştır. Analiz sonuçları Tablo 3.4’te verilmiştir. Analizde “facebook kullanmıyorum” seçeneğini işaretleyen katılımcılar hariç tutulmuştur.

Tablo 3.4. Cinsiyet ile Facebook’ta Dijital Kimlik Sunumları Arasındaki İlişkiye İlişkin Ki-kare Testi Analiz Sonuçları

Demografik Özellikler	Dijital Kimlik Sunumları				Ki-kare İstatistiği	p	
	Evet		Hayır				
	f	%	f	%			
Cinsiyet	Kadın	91	43,3	16	53,3	1,062	,331
	Erkek	119	56,7	14	46,7		
	Toplam	210	100	30	100		

Tablo3.4’te öğrencilerinin cinsiyetleri ile facebook bağlamında dijital kimlik sunumlarını gösteren çapraz tabloda görüldüğü üzere, Facebook bağlamında dijital kimlik sunumlarının kadın ve erkek katılımcılar arasında anlamlı düzeyde [1,062, p>,05] farklılığın olmadığı görülmektedir. Yapılan cinsiyete göre karşılaştırmada her ne kadar anlamlı bir farklılık bulunmamasına rağmen, kadınların ve erkeklerin sırasıyla %43,3 ve %56,7’si çevrimiçi dijital kimlik sunumu yaratılması sürecinde izleyicilerine kimliklerini var olduğu şekilde ve gerçek yönleriyle sunmuşlardır.

Kadınların gerçek kişiliklerini yansıtmaya daha az eğimli olmasının nedeni olarak; kadınların sosyal medya ve çevrim-içi ortamlarındaki etkileşimlerinde erkeklere göre daha güvenilir stratejiler belirlemeleri ve bu stratejileri süregelen şekilde kullanıyor olmaları gösterilebilir (Chittaro&Vianello, 2013; Larsen, 2000).

3.3.2. Katılımcıların dijital kimlik sunumları ile yaş arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?

Çalışma grubunda yer alan ilköğretim ve ortaöğretim öğrencilerinin yaşları ile dijital kimlik sunumları arasındaki ilişkiyi belirlemek için kare analiz kullanılmıştır. Analiz sonuçları Tablo 3.5’te verilmiştir. Analizde “facebook kullanmıyorum” seçeneğini işaretleyen katılımcılar hariç tutulmuştur.

Tablo 3.5. Yaş ile Facebook'ta Dijital Kimlik Sunumları Arasındaki İlişkiye İlişkin Ki-kare Testi Analiz Sonuçları

Demografik Özellikler	Dijital Kimlik Sunumları				Ki-kare İstatistiği	p	
	Evet		Hayır				
	f	%	f	%			
Yaş	10'nun altı	0	,0	1	3,3	7,802	,005
	10-12	167	79,5	21	70,0		
	13-15	15	7,1	3	10,0		
	15 üstü	28	13,3	5	16,7		
	Toplam	210	100	30	100		

Tablo3.5'te öğrencilerinin yaşları ile facebook bağlamında dijital kimlik sunumlarını gösteren çapraz tabloda görüldüğü üzere, 10-12 yaş arası öğrencilerin %79,5'si çevrimiçi dijital kimlik sunumu yaratılması sürecinde izleyicilerine kimliklerini var olduğu şekilde ve gerçek yönleriyle sunmuşlardır. Facebook bağlamında dijital kimlik sunumlarının farklı yaş grupları arasında anlamlı düzeyde [7,802, p≤,05] farklılığın olmadığı görülmektedir.

3.3.3. Katılımcıların dijital kimlik sunumları ile sınıf (öğretim) düzeyi arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?

Çalışma grubunda yer alan ilköğretim ve ortaöğretim öğrencilerinin öğretim düzeyi ile dijital kimlik sunumları arasındaki ilişkiyi belirlemek için kıkare analizi kullanılmıştır. Analiz sonuçları Tablo 3.6'da verilmiştir. Analizde "facebook kullanmıyorum" seçeneğini işaretleyen katılımcılar hariç tutulmuştur.

Tablo 3.6. Öğretim Düzeyi ile Facebook'ta Dijital Kimlik Sunumları Arasındaki İlişkiye İlişkin Ki-kare Testi Analiz Sonuçları

Demografik Özellikler	Dijital Kimlik Sunumları				Ki-kare İstatistiği	p	
	Evet		Hayır				
	f	%	f	%			
Sınıf	İlköğretim (5,6,7,8. Sınıf)	178	84,8	24	80,0	,447	,592
Düzeyi	Ortaöğretim (9,10,11,12.Sınıf)	32	15,2	6	20,0		
Toplam		210	100	30	100		

Tablo3.6'da öğrencilerinin öğretim düzeyi ile facebook bağlamında dijital kimlik sunumlarını gösteren çapraz tabloda görüldüğü üzere, facebook bağlamında dijital kimlik sunumlarının öğretim düzeyleri arasında anlamlı düzeyde [,447, p>,05] farklılığın olmadığı görülmektedir. Yapılan öğretim düzeyine göre karşılaştırmada her ne kadar anlamlı bir farklılık bulunmamasına rağmen, ilköğretim ve ortaöğretim düzeyindekilerin sırasıyla %84,8'si ve %15,2'si çevrimiçi dijital kimlik sunumu yaratılması sürecinde izleyicilerine kimliklerini var olduğu şekilde ve gerçek yönleriyle sunmuşlardır.

3.3.4. Katılımcıların dijital kimlik sunumları ile anne eğitim düzeyi arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?

Çalışma grubunda yer alan ilköğretim ve ortaöğretim öğrencilerinin anne eğitim düzeyi ile dijital kimlik sunumları arasındaki ilişkiyi belirlemek için kıkare analizi kullanılmıştır. Analiz sonuçları Tablo 3.7'te verilmiştir. Analizde "facebook kullanmıyorum" seçeneğini işaretleyen katılımcılar hariç tutulmuştur.

Tablo 3.7. Anne Eğitim Düzeyi ile Facebook'ta Dijital Kimlik Sunumları Arasındaki İlişkiye Dair Ki-kare Testi Analiz Sonuçları

Demografik Özellikler	Dijital Kimlik Sunumları				Ki-kare İstatistiği	p	
	Evet		Hayır				
	f	%	f	%			
Anne Eğitim Düzeyi	Okuma yazması yok	4	1,9	2	6,7	8,206	,145
	İlköğretim 1. Kademe	24	11,4	5	16,7		
	İlköğretim 2. Kademe	50	23,8	7	23,3		
	Ortaöğretim	90	42,9	8	26,7		
	Üniversite	28	13,3	3	10,0		
	Lisansüstü	14	6,7	5	16,7		
	Toplam	210	100	30	100		

Tablo3.7'te öğrencilerinin anneöğretim düzeyi ile facebook bağlamında dijital kimlik sunumlarını gösteren çapraz tabloda görüldüğü üzere, facebook bağlamında dijital kimlik sunumlarının öğretim düzeyleri arasında anlamlı düzeyde [8,206, p>,05] farklılığın olmadığı görülmektedir. Anneöğretim düzeyine göre karşılaştırmada her ne kadar anlamlı bir farklılık bulunmamasına rağmen, ortaöğretim ve ilköğretim 2.kademe düzeyindekilerin sırasıyla %42,9ve %23,8'si çevrimiçi dijital kimlik sunumu yaratılması sürecinde izleyicilerine kimliklerini var olduğu şekilde ve gerçek yönleriyle sunmuşlardır.

3.3.5. Katılımcıların dijital kimlik sunumları ile baba eğitim düzeyi arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?

Çalışma grubunda yer alan ilköğretim ve ortaöğretim öğrencilerinin baba eğitim düzeyi ile dijital kimlik sunumları arasındaki ilişkiyi belirlemek için kıkare analizi kullanılmıştır. Analiz sonuçları Tablo 3.8'te verilmiştir. Analizde "facebook kullanmıyorum" seçeneğini işaretleyen katılımcılar hariç tutulmuştur.

Tablo 3.8. Baba Eğitim Düzeyi ile Facebook'ta Dijital Kimlik Sunumları Arasındaki İlişkiye İlişkin Ki-kare Testi Analiz Sonuçları

Demografik Özellikler	Dijital Kimlik Sunumları		Ki-kare İstatistiği	p
	Evet	Hayır		

		f	%	f	%		
Baba	Okuma yazması yok	22	1,0	1	3,3	2,045	,843
Eğitim	İlköğretim 1. Kademe	16	7,6	3	10,0		
Düzeyi	İlköğretim 2. Kademe	36	17,1	5	16,7		
	Ortaöğretim	78	37,1	10	33,3		
	Üniversite	58	27,6	7	23,3		
	Lisansüstü	20	9,5	4	13,3		
	Toplam	210	100	30	100		

Tablo3.8'te öğrencilerinin babaöğretim düzeyi ile facebook bağlamında dijital kimlik sunumlarını gösteren çapraz tabloda görüldüğü üzere, facebook bağlamında dijital kimlik sunumlarının öğretim düzeyleri arasında anlamlı düzeyde [2,045, p>,05] farklılığın olmadığı görülmektedir. Yapılan baba öğretim düzeyine göre karşılaştırmada her ne kadar anlamlı bir farklılık bulunmamasına rağmen, ortaöğretim düzeyindekiler %37,1'i çevrimiçi dijital kimlik sunumu yaratılması sürecinde izleyicilerine kimliklerini var olduğu şekilde ve gerçek yönleriyle sunmuşlardır.

3.3.6. Katılımcıların dijital kimlik sunumları ile yaşanan yerleşim birimi arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?

Çalışma grubunda yer alan ilköğretim ve ortaöğretim öğrencilerinin yaşanan yerleşim birimi ile dijital kimlik sunumları arasındaki ilişkiyi belirlemek için kıkare analizi kullanılmıştır. Analiz sonuçları Tablo 3.9'da verilmiştir. Analizde "facebook kullanmıyorum" seçeneğini işaretleyen katılımcılar hariç tutulmuştur.

Tablo 3.9. Yaşanılan Yerleşim Birimi ile Facebook'ta Dijital Kimlik Sunumları Arasındaki İlişkiye İlişkin Ki-kare Testi Analiz Sonuçları

Demografik Özellikler			Dijital Kimlik Sunumları				Ki-kare İstatistiği	p
			Evet		Hayır			
Yaşanılan Birimi	Yerleşim	Köy	f	%	f	%		
		Kasaba	9	4,3	3	10,0	2,159	
		İlçe	2	1,0	0	,0	,540	
		İl	65	31,0	8	26,7		
		Toplam	134	63,8	19	63,3		
			210	100	30	100		

Tablo3.9'te öğrencilerinin yaşanan yerleşim birimi ile facebook bağlamında dijital kimlik sunumlarını gösteren çapraz tabloda görüldüğü üzere, facebook bağlamında dijital kimlik sunumlarının öğretim düzeyleri arasında anlamlı düzeyde [2,159, p>,05] farklılığın olmadığı görülmektedir. İlde yaşayan öğrencilerin %63,8'i çevrimiçi dijital kimlik sunumu yaratılması sürecinde izleyicilerine kimliklerini var olduğu şekilde ve gerçek yönleriyle sunmuşlardır.

3.3.7. Katılımcıların dijital kimlik sunumları ile facebook kullanım sıklığı arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?

Çalışma grubunda yer alan ilköğretim ve ortaöğretim öğrencilerinin facebook kullanım sıklığı ile dijital kimlik sunumları arasındaki ilişkiyi belirlemek için kıkare analizi kullanılmıştır. Analiz sonuçları Tablo 3.10'te verilmiştir. Analizde "facebook kullanmıyorum" seçeneğini işaretleyen katılımcılar hariç tutulmuştur.

Tablo 3.10. Facebook Kullanım Sıklığı ile Facebook'ta Dijital Kimlik Sunumları Arasındaki İlişkiye İlişkin Ki-kare Testi Analiz Sonuçları

Demografik Özellikler		Dijital Kimlik Sunumları				Ki-kare İstatistiği	p
		Evet		Hayır			
Facebook Kullanım Sıklığı		f	%	f	%		
	Aktif kullanmıyorum	9	4,3	0	,0	10,056	,018
	Gün boyunca (sürekli)	26	12,4	3	10,0		
	Günde birkaç kez	54	25,7	10	33,3		
	Günde bir kez	39	18,6	2	6,7		
	Haftada birkaç kez	42	20,0	5	16,7		
	Haftada bir kez	12	5,7	5	16,7		
	Ayda birkaç kez	16	7,6	4	13,3		
	Ayda bir kez	12	5,7	1	3,3		
	Toplam	210	100	30	100		

Tablo3.10'da öğrencilerinin facebook kullanım sıklığı ile facebook bağlamında dijital kimlik sunumlarını gösteren çapraz tabloda görüldüğü üzere, facebook bağlamında dijital kimlik sunumlarının facebook kullanım sıklığı arasında anlamlı düzeyde [2,159, p>,05] farklılık görülmektedir. Günde birkaç kez facebook kullanan öğrencilerin %25,7'si çevrimiçi dijital kimlik sunumu yaratılması sürecinde izleyicilerine kimliklerini var olduğu şekilde ve gerçek yönleriyle sunmuşlardır.

Sonuçlar, Tartışma ve Öneriler

Araştırmanın bulgularından elde edilen sonuçlara göre katılımcıların yaklaşık dörtte üçünün İnternet'e erişimi facebook hesabı olduğu görülmüştür. Facebook hesabı bulunan katılımcıların dörtte birinin facebook hesabı olmasına rağmen aktif kullanmadığı; katılımcıların yaklaşık yarısının ise her gün aktif

şekilde facebook kullandığı sonucuna ulaşılmıştır. Öğrencilerin çoğunluğu facebook kullanımını yine facebook gibi sosyal medya ortamlarından öğrenmektedir.Yapılan araştırmalara göre özellikle sosyal medyayı en aktif kullanan grup olan 15-30 yaş aralığındaki genç nüfusta(Fardouly, Diedrichs, Vartanian&Halliwell, 2015) yer alan kullanıcılar, gerçek hayatta sahip olamadıkları kimlik özelliklerini sosyal medya ortamlarında dijital kimliklerine yansıtmaktadırlar (Ceyhan, 2014; Larrain, Zegers&Trapp, 2007; Zhao, Grasmuck& Martin, 2008).Katılımcılar facebook paylaşımlarını görece ve paylaşımlarına yorum yapacak kişilerin sadece arkadaşları olmasını facebookta paylaştıkları fotoğrafları en yüksek oranla herkese açmayı tercih ettikleri görülmüştür. Bu durumun nedeni olarak alanyazında yer alan çalışmalarda bireylerin sosyal medya ortamlarında onay alma ve beğeni toplama kaygısı ile daha çok beğeni toplayacak görsellerin paylaşıldığı görülmektedir (Özdemir, 2015).Gizlilik açısından katılımcılar paylaşımları, yorumları ve fotoğraflarını aynı önemde görmemektedir. Öte yandan öğrenciler açısından facebook gruplarının en önemli kullanım amacı ilgi alanlarını takip etmektir. Benzer şekilde Jin (2012) tarafından yapılan çalışmada dijital kimliğin sosyal medya ortamlarında özgür davranmalarını sağladığı, diledikleri yerde hayal ettikleri kimlik ve statü bilgileriyle bulunmalarını sağladığı sonucuna ulaşılmıştır. Öte yandan 12-18 yaş grubundaki bireylerin paylaşımlarındaki gizliliklerin farklılaşmasında sosyolojik ve psikolojik durumların etkisinden söz etmek mümkündür (Jin, 2012).Öğrencilerinin facebook bağlamında dijital kimlik sunumlarının facebook kullanım sıklığı arasında anlamlı düzeyde bir farklılık görülmektedir. Armağan (2013)'e göre bireylerin sosyal medya ortamlarında kimlik oluştururken ideal bir kimlik sunumu hazırlama eğiliminde olduğundan dolayı sosyal medya ortamlarına giriş sıklıklarında ve diğer bireylerle etkileşimlerinin arttığı sonuçlarına ulaşılmıştır. Bu sonuç bu çalışmada ulaşılan dijital kimlik sunumlarının facebook kullanım sıklığı arasındaki ilişkiyi açıklamak için ele alınabilir.Cinsiyet, yaş, öğretim düzeyi, anne-baba eğitim düzeyi ve yaşanan yerleşim birimi ile facebook bağlamında dijital kimlik sunumları arasında ise anlamlı düzeyde bir farklılık bulunmamıştır.

Araştırmada elde edilen sonuçlar doğrultusunda bazı önerilere yer verilmiştir.

- Gençlerin dijital kimlik oluşturma durumlarıyla bilişim teknolojilerini kullanım amaçları arasında ilişki olup olmadığı araştırılabilir.
- Facebookta dijital kimliklerini oluştururken gerçek var olan durumlardan farklı kimlikler yaratan katılımcıların bu davranışlarının altında yatan nedenler araştırılabilir.

Teşekkür: Çalışmamda çeşitli konularda desteklerini esirgemeyen Seçil ÇAŞKURLU'ya teşekkürlerimi sunarım.

KAYNAKÇA

- ALEXANDER, B. (2008). "Web 2.0 and Emergent Multiliteracies", *Theory into Practice*, 47(2), 150.
- ARMAĞAN A. (2013). "Gençlerin Sanal Alanı Kullanım Tercihleri ve Kendilerini Sunum Taktikleri: Bir araştırma", *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 6(27), 78-92
- BÜYÜKÖZTÜRK, Ş. (2009) *Veri Analizi El Kitabı*. Ankara: Pegem Akademi Yayınları.
- CEYHAN, E. (2014). "İleri Ergenlik Yıllarında İnternette Kimlik Denemeleri", *Eğitim ve Bilim*,39(174), 249-258.
- CHİTTAROL.,Vianello, A. (2013). "Time Perspective as a Predictor of Problematic Internet Use: A study of Facebook users", *Personality and Individual Differences*, 55(8), 989-993.
- COSTA, C.,&Torres, R. (2011). "To be or not to be, theimportance of Digital Identity in thenetworkedsociety", *Educação, Formação&Tecnologias-ISSN 1646-933X*, 47-53.
- FARDOULY, J., Diedrichs, P.C., Vartanian, L. veHalliwell, E. (2015). "Social Comparisons on Social Media: The Impact of Facebook on Young Womens Body Image Concerns and Mood", *BodyImage*, 13. pp. 38-45. ISSN 1740-1445
- FRAENKEL, J., R., &Wallen, N. E. (2006). *How todesignandevaluateresearch in education*. (6th Edition). New York: McGraw-HillBookCompany.
- GlobalWebIndex (2015).*GWI Social: GlobalWebIndex's quarterly report on the latest trends in social networking (Q4 2014)*.
- Internet World Stats (2012). *Facebook users in the world*, [Çevrim-içi: <http://www.internetworldstats.com/facebook.htm>,Erişimtarihi: 22.03.2016]
- ITO, M., Horst, H., Bittanti, M., Boyd, D., Herr-Stephenson, B., Lange, P. G., Pascoe, C. J.,& Robinson, L. (2008). *Living and learning with new media: Summary of findings from the digital youth project*. The John D. and Catherine T. MacArthur Foundation Reports on Digital Media and Learning.The MacArthur Foundation, Chicago, Illinois.[Çevrim-içi: https://www.macfound.org/media/article_pdfs/DML_ETHNOG_WHITEPAPER.PDF,Erişimtarihi: 24.03.2016]
- Jin, S.A.A. (2012). "The virtual malleable self and the virtual identity discrepancy model: Investigativeframeworks for virtual possible selves and others in avatar-based identity constructionandsocialinteraction", *Computers in Human Behavior*, 28(6), 2160-2168.
- LARRAIN, M.E., Zegers, B. ve Trapp, A. (2007). "Do adolescents compromise their identity whenchatting on the internet?", *International Journal of AppliedPsychanalyticStudies*, 4(2), 91-109.
- LARSEN, R. J. (2000). "Toward a science of moodregulation", *Psychological Inquiry*, 11(3), 129-141.
- LEE, L., Chen, D. T., Li, J. Y., & Lin, T. B. (2015). "Understanding new media literacy: The development of a measuring instrument", *Computers & Education*,85, 84-93.
- LIM, S. S., &Nekmat, E. (2008). "Learning through 'presuming': Insights from media literacy programmers in Asia", *Science, Technology & Society*, 13(2), 259-278.
- ÖZDEMİR, Z. (2015). "Sosyal Medyada Kimlik İnşasında Yeni Akım: Özçekim Kullanımı", *Maltepe Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi*, 2(1), 112-131.
- TAVŞANCIL, E. (2005). *Measuring Attitudes and Data Analysis with SPSS*, Ankara: Nobel YayınDağıtım.

- T.C. Gençlik ve Spor Bakanlığı (2013) .*Gençlik ve Sosyal Medya Araştırması*. [Çevrim-içi: <http://www.gsb.gov.tr/HaberDetaylari/1/3816/genclik-ve-spor-bakanligi-turkiyenin-en-kapsamli-sosyal-medya-arastirmasini-yapti.aspx>, Erişimtarihi: 22.03.2016]
- TÜİK (2015). *Hane Halkı Bilişim Teknolojileri Kullanım Araştırması, 2014*. [Çevrim-içi: <http://www.tuik.gov.tr/PreHaberBultenleri.do?id=16198>, Erişimtarihi: 22.03.2016]
- Vanwysberghe, H., Boudry, E., &Verdegem, P. (2011). *Mapping Social Media Literacy-Towards a Conceptual Framework*. [Çevrim-içi: http://emsoc.be/wp-content/uploads/2012/01/emsoc-WP2-MICT-deliverable1_14.pdf, Erişimtarihi: 23.03.2016].
- Vybíral, Z., Smahel, D., & Divínová, R. (2004). "Growing up in virtual reality: Adolescents and the Internet", *Society, reproduction, and contemporary challenges*, 169-88.
- Williams, S., Fleming, S., Lundqvist, K., &Parslow, P. (2012). "This Is Me: Digital Identity and Reputation", *Digital identity and social media*,104.
- Zhao, S.,Grasmuck, S. ve Martin J. (2008). "Identity Construction on Facebook: Digital Empowerment in Anchored Relationships", *Computers in Human Behavior*, 24(5), 1816-1836.